ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Պատասխանատու Յովհաննէս Փիլիպեան

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

Նամակքն ուղղելի են առ Գ. Գ. Պալդազարեան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՌԱՍՆԵՐՈՐԴ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԶՄԻՒՌՆԻԱ ՇԱԲԱԹ 25 ԱՊՐԻԼ 1881 — ԹԻՒ 1169

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ. — Նախորդ թուով ծանուցած էինք լորտ Պիքընսֆիլտի մահն, որ մի քանի օրեր առաջ քիմմիան նշաններ ցոյց տալէ զկնի յանկարծական կերպիւ բժշկական օրով ննջեց ի հասակի 77 ամաց։ Հանգուցելոյն մարմինն Քիւրզն Սթրիթէն Հիւկէնտըն փոխադրեցաւ, որպէսզի ըստ տրամադրութեան կտակի նորա յուղարկաւորութիւնն անդ կատարուի։ Պ. Կլէտսթըն ի պատիւ հանգուցելոյն փափագ յայտնած էր կառավարութեան ծախուք կատարել յուղարկաւորութիւնն և Ուէսթմինսթրի աբբայարանին մէջ ամփոփել նորա մարմինն, սակայն կտակակատարք շնորհակալութիւն յայտնելով հանդերձ պատասխանած են թէ հանգուցելոյն կտակի տրամադրութեան զօրութեամբ ազատ չեն ընդունիլ նոյն պատուաւոր առաջարկն, և պէտք է ըստ վերջին կամաց հանգուցելոյն Հիւկէնտընի մէջ ամփոփուի նորա մարմինն։ Պ. Կլէտսթըն երեսփոխանական ժողովոյն մէջ յայտնած է թէ մինչ 15 օր ուղերձ մի պիտի առաջարկէ առ վեհ. Թագուհին որպէսզի հաւանութիւն տայ արձան մի կանգնելու Ուէսթմինսթրի աբբայարանին մէջ ի յիշատակ կոմս Պիքընսֆիլտի։ Վերջապէս ամսոյ 26ին (Ն. Տ.) Միծն Բրիտանիոյ պետական այս նշանաւոր անձին յուղարկաւորութիւնն մեծ շքով կատարուեցաւ, և թաղուեցաւ Հիւկէնտընի բողոքական թաղային եկեղեցւոյն մէջ։ Յուղարկաւորաց կարգը կը բաղկանային բազմաթիւ բարձրաստիճան անձինք, մանաւանդ վեհ. Թագուհւոյն երեք որդիքը որք են Կալլէսի իշխանն, Քոնոտի դուքսն և Լէօբոլտ իշխանն։

Լորտ Պիքընսֆիլտի հիւանդութիւնն ամիս մի տեւեց, վերջին օրերը վեհ. Թագուհին Լոնտոնէ մեկնելէ առաջ հաճութիւն ունեցած էր այցելութիւն տալու հիւանդին, սակայն բժիշկներն արգիլեցին։ Լորտ Պիքընսֆիլտ մեծ անուն կը թողու քաղաքական աշխարհին մէջ, ուր երկար ատեն մեծ արդիւնք ունեցան իւր տաղանդներն։ Ինքն խաղաղութեան սիրող և պահպանողական կուսակցութեան գլուխ էր։ Իւր խօսքերէն մի քանիքն իբրև իմաստուն առածներ մինչև ցարդ ժողովրդեան բերանը կը յածին, որոց մի քանիքն են. 1845ի պահպանողական կառավարութեան համար կ'ասէր [illegible], 1873ի կառավարութեան համար, [illegible], 1878ին երբ լորտ Սօլիզպըրի և ինքն Պէրլինի վեհաժողովի արդիւնքին պաշտօնապէս կը յայտարարէին, սա կ'ասէր [illegible], և այս վերջերս պատեհ առթի մը մէջ կ'ասէր, [illegible]

Թայմզ լրագիրն կը ծանուցանէ թէ Հասարակաց խորհրդարանին բացումը օրաձգեցաւ ի նշանակ մասնակցութեան սգոյ մահուան կոմս Պիքընսֆիլտի և Պ. Կլէտսթըն խորհրդարանին մէջ հանգուցելոյն ներբողեանը պիտի կատարէ։

Իբրև գլուխ պահպանողական կուսակցութեան լորտ Պիքընսֆիլտի տեղ ընտրուած է յաջորդել սըր Սթրաֆորտ Նորթքոթ։

— Իրլանտիոյ խնդիրն կրկին քննութեան դրուեցաւ և առանց վերջնական որոշում մի ընդունելու յետաձգեցաւ։ Նոր մարդասպանութիւն մի եղած է Քալոնէյի կողմը կալուածի մը մատակարարին վրայ, եղեռնագործն անյայտ է։

— Նախորդ թուով ծանուցած էինք Պ. Պրատլօ անուանուած երեսփոխանին Նորթհէմթընի կողմէ կրկին ընտրուիլը։ Լոնտոնի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ յիշեալ անձն երեսփոխանաց ժողովը մտնելով երբ ատեան եկաւ իւր երդումը տալու որ կարենայ երեսփոխանական աթոռը բազմիլ, ժողովն չընդունեց նորա երդնուլը և հրաման տրուեցաւ որ ետ քաշուի, բայց Պ. Պրատլօյ չուզելով այս հրամանին հնազանդիլ ժողովն բռնութեամբ արտաքսեց զինքն խորհրդարանէն։ Սոյն խռովութեան բնաւ միջամտութիւն չըրաւ Առաջին Նախարարն։

— Լորտ Կրանվիլ Աթէնքի նախորդ դեսպան Պ. Նովին Փօրպէթի հեռագիր մի ուղղելով յանձնարարած էր նմա ծանուցանել Հելլենական կառավարութեան թէ Յունաստան, որ եւրոպիոյ տուած խորհուրդն կը մերժէ, բնաւ պէտք չէ օգնութիւն ակնկալել Անգղիայէն։

— Բարեյուսոյ գլուխէն Անգղիա հասած լուրերն Պաղութօներուն լիովին անձնատուր լինելը կը ծանուցանեն, սոյն լուրն Պ. Կլէտսթըն պաշտօնապէս յայտարարեց Բարեյուսոյ գլուխի խնդրոյ ժողովոյն մէջ։

— Պօէրք կը պահանջեն որ Անգղիա բոլոր Թրանսվաալի երկիրը առանց պայմանի յանձնէ, ապա թէ ոչ տրամադիր են թշնամութիւնները վերսկսիլ առաւել զօրութեամբ։

— Երեսփոխանական ժողովին մէջ Թունուզի վրայ գաղղիական արշաւանաց նկատմամբ հարցում մի լինելով՝ Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական սըր Չարլզ Տիլք պատասխանեց թէ անգղիական շահերու վնաս մի չկայ թէպէտ բայց և այնպէս հեռագրական հաղորդակցութիւններն անվթար պահելու համար զօրանաւ մի ղրկուած է անդ։ Գալով Թունուզի և Գաղղիոյ մէջ խաղաղասիրական միջնորդութեան, Անգղիա չպիտի միջամտէ քանի որ երկու կողմունք միաբան չեն խնդրած զայն իրմէ։

Իրլանտիոյ հողային օրինաց վրայ վիճաբանութիւնն խիստ երկարատև եղև, և լորտ Ջօն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

(Տես լրագրոյս 1168 թիւը։)

Ամուսնացեալ երիտասարդն, ինչպէս տեսանք, փոխառութեամբ տունը տեղը լեցուց բարիքներով, չատերուն ալ ականջը իւր պոռոտաշունչ ճոխապարծութեամբք։ Բայց սև վարանմունք, տխուր մտածմունք կը տանջեն նորա միտքն, և կը խորհի թէ տան բարիքներն մի փոքր ժամանակէ զկնի կ'սպառին և կինն ու զաւակունքը կրկին ձայն պիտի բարձրացնեն, տանց բերանը ինչպէս գոցելու է։ Անհիմն և ունայնպարծ ճոխութիւնքն սուտ պիտի ելնեն և ինքն պիտի խայտառակուի։ Փոխառութեանց վճարման պայմանաժամերն հետզհետէ կը մերձենան, պահանջողներուն խօսք հասկցնել պէտք է։

Այս սև խորհուրդներն նորա միտքը շրջապատած փրկութեան հնարք կը փնտրէ. այսինքն իւր պարտքերը ծածկելու, իւր տունը տեղը հաստատելու, և ունայնպարծ ճառերը արդարացնելու չափ զօրաւոր գումար մի գտնելու կուտայ իւր միտքը, և ի ներքուստ ծրագիրը կը յօրինէ։ Սակայն այս ծրագիրն՝ որ ի սկզբան գործունէութիւն ապա խայտառակութիւն կը նշանակէ, արդէն իւր ներքին խղճին մէջ կը դադրի դատապարտելի ծրագիր մի է. բայց ինչ օգուտ. իւր պարտքերը ծածկելու յարմար կարծուած ծակոտիէն վարագոյր մի է իրեն համար։ Ուստի առանց ժամանակ անցունելու իւր դատապարտելի ծրագիրը գործադրելու կը ձեռնարկէ։

Զարմանալի երևոյթ մի. այն որ ծոյլ էր ժիր եղեր է, այն դանդաղ երիտասարդն գործունեայ աշխատող դարձեր է. այն որ դեռ երէկ շուկայները ժամանակ անցունելու տեղ կը փնտռէր, այսօր մեծաքրքրագ գրութեան մէջ մտած կ'երևի. շուկաներու մէջ նախկին քալուածքի ձևը թողլով՝ ամենակարևոր գործի համար փութոյ վաճառականի դիմակն հագեր նոյնին դերը կը խաղայ. կէս ժամուան միջոցի մէջ մի շուկայէն միւս շուկան արագընթաց կը վազէ. բարև առնել տալու վայրկեան չունի. «նայէ՛ ինչ կ'ըսեմ» թէոր բսես. «ներեցէք ժամանակ չունիմ» ըսելն ու փայլակի պէս վազելը մէկ կ'ընէ։

Տեսանողք զարմանօք կը նկատեն այս ծոյլ մարդուն վրայ կատարուած հրաշալի փոփոխութիւնը. շատերն իրենց հին և աննպաստ կարծիքը, որով ծոյլ և ձրիակեր սիրող կը համարէին, կը փոխեն և կ'սկսին նոր կարծիք գոյացնել իրենց մտաց մէջ։ Այս համարումը, այս բարի կարծիքը հետզհետէ կը ծաւալի, շատերու ուշադրութիւնը կը գրաւէ. և կ'ըսեն «Շիտակը շատ գործունեայ մարդ է եղեր. շատ հեռատես վաճառական. եթէ յաջողութեան մի հանդիպի, այս երիտասարդը մեծահարուստ մին պիտի լինի»։ Այսպէս ծոյլ երիտասարդն խաբէութեամբ գործունեայ անուն մի կը շահի ռամկին մէջ. և խաբեբայն իբրև աչքառու և արթուն գովեստներ կ'ընդունի։

Եւ ահա մեր ամուսնացեալ երիտասարդին ծրագրի առաջին մասը գործադրեցաւ։ Տեսցուք այժմ երկրորդ մասը։

Շատ չանցնիր, և ահա շուկային մէջ նոր մթերանոց մի բացուեր է, մի քանի անշուք կարասիներով։ Ապրանքի հակեր կը բերուին անդհաշուեստմարներ կը բռնուին, միջնորդներ կ'երթևեկեն, կարճ միջոցի մէջ ապրանքի այդ նոր եկած հակերն դուրս կը հանուին. կը ծախուին, և այլուր կը փոխադրուին։ Ինչ պատահեցաւ արդեօք ինչ եղան. — Տէր ողորմեա, այդ ալ հարցունելու բա՞ն է. առնուեցան և վաճառուեցան. — բայց քանի՞ առնուեցան և քանի՞ ծախուեցան։ Ո՛չ. այդ մասին իրաւունք չունիս հարցունելու, առաւտուր բամբասանքի գաղտնիք է. և մէկու մը չյայտնուիր. բայց միայն ծախողը երկու ինչ այսինքն քանի՞ առնելն ու քանի՞ ծախելն գիտէ. իսկ գնողն միայն մի ինչ այսինքն քանի՞ առնելը գիտէ. ասկէ անդին ոչ մի ինչ չէ յայտ։ Բաւական է որ հակերը անցեալ օր երիտասարդին վարձու բռնած մթերանոցը մտան և այսօր դուրս ելան. տեսնողներն պէտք է իմանան թէ երիտասարդն շատ գործունեայ վաճառական մին եղեր. և իրենց նախկին դէշ կարծիքն որ անոր վրայ ունէին, մէկդի թողլով, որովհետև սխալ էր, նոր և նպաստաւոր կարծիք ունենան. և երբ երիտասարդն անոնց հետ յարաբերութեան մտնել ուզէ, չքաշուին՝ այլ ամենայն միամտութեամբ իրենց դրամները անոր առջև բաց թողուն։ Եւ ինչո՞ւ չէ. քանի որ իրենք ևս փոքր կամ մեծ շահ պիտի ունենան այն յարաբերութեանց մէջ։

Երիտասարդին նոր ապրանքները կուգան դրան, իրարանցում մի է կը տիրէ մի քանի մարդոց մէջ. որոնցմէ ոմանք ապրանքին արժէք գումարը, ոմանք տեղափոխութեան վարձքերը, և ոմանք ուրիշ յարակից ծախքերը կը պահանջեն։ Մեր երիտասարդի տակը ծակ արկղին թէև լեցուն է, և կուզէ վճարել, այդ բոլորին. բայց այսօր Եղծատարի օրն է, նամակ

Մաննըրս խստիւ քննադատելով զայն բարեփոխում առաջարկեց ։

Աֆղանստանի Գանտահար քաղաքը Ապրիլ 21 ին (Ն. Տ.) անգղիացիք յանձնեցին Էմիրին, նոյն օրը բերդին վրայէ անգղի. դրօշակն ալ իջաւ ։

ԳԱՂՂԻԱ ։ Թունուզի խնդիրն յետին աստիճան ծանրացաւ, և այսօր գաղղիական Հանրապետութեան երկիր եղած են Թապարքա կղզին և Քէֆ քաղաքը. վեց մարտանաւք նախ Թապարքա կղզի բերդն ռմբակոծեցին որ սպառսպուռ քանդուեցաւ ։ Երկու զօրախումբք Քրումիրներու երկիրն արշաւեցին, ուր մի քանի կռիւներ տեղի ունեցան, որոց մէջ գաղղիական թնդանօթք թշնամեաց ամբողջ բանակը ցրուեցին ։

Յատուկ զօրախումբ մի ղրկուեցաւ Փլաթէր զօրապետի ուղեկիցներէն ողջ մնացող անձինքն գտնելու. բայց որոնք որ չարագործաց կոտորածէն ազատուած էին անօթութենէ և ծարաւէ մեռած լինելով հազիւ քսան հոգի կարօղացած են վերադառնալ։

Թունուզի Պէյն սոյն եղելութիւններէ առաջ հեռագրաւ ծանուցած էր Բ. Դրան թէ Գաղղիական մարտանաւեր Թապարքա կղզւոյն առջեւ խարիսխ ձգած են, թէ առաջարկուած է իրեն որ նաւերէն խումբ մի զօրք հանուի քաղաքին անդորրութիւնը ապահովելու համար. բայց ինքն մերժած է զայն. նաև խնդրած էր որ Բ. Դուռն մի քանի մարտանաւ ղրկէ Թունուզի առջև, և յատուկ պաշտօնակալ մի որ պաշտօն ունենայ իրաց վիճակն անաչառապէս քննելու ։ Թունուզի Պէյն բողոք ուղղած էր նաև Պերլինի դաշնագիրն ստորագրող միւս տէրութեանց ։

Այս ամեն դժուարութիւնք ծագած են Թունուզի Պէյ Մէհմէտ Սատըք բաշայի վարչական անկարողութենէ ։ Հեռագրալուրէ մի կ'իմացուի՝ թէ այժմեան Պէյն պաշտօնանկ պիտի լինի և պիտի յաջորդէ նախկին Մեծ Եպարքոս Թունուզցի Խայրէտտին բաշան ։

Գաղղիոյ Ֆրանս անուն լրագրի մեծանուն Տնօրէն Պ. Էմիլ տը Ժիրարտէն մեռեր է ։

Կառավարութիւնն ազդարարութիւն ղրկեց Թունուզի Պէյին որ եթէ քրիստոնէից դէմ որ և է յարձակումն մի տեղի ունենայ, զինքն պատասխանատու պիտի ճանաչէ ։ Սոյն ազդարարութեան վրայ Թունուզի Պէյն յայտարարութիւն հրատարակեց որով կըծանուցանէ իւր հպատակաց թէ ով որ քրիստոնէի մը վրայ ձեռք վերցնէ պիտի գլխատուի ։

Միջերկրական ծովու գաղղիական նաւատորմին հրամանատարն իւր կառավարութենէ հրաման ընկալաւ անմիջապէս Թունուզի նաւահանգիստն երթալ եթէ երբէք օտար տէրութեց մարտանաւեր անդ ղրկուին ։

ՌՈՒՍԻԱ ։ Կորչաքոֆ իշխանին՝ Պետութեան գործոց մէջ բրած ծառայութեանց յիսներորդտարին լինելով, կայսրն ինքնագիր նամակաւ շնորհաւորեց նմա այս ցօբելեանն, և ի նշան իւր բարձր գոհունակութեան իւր պատկերն ընծայ ղրկեց ։

Բեդրբուրկէն Լոնտոնի Տէյլի Նիւզ լրագրին ուղղեալ մի հեռագիր կըծանուցանէ թէ Ռուսական երկրին մէջ ընդհանուր կարծիք մի կայ որ մօտերս նախարարութեան մէջ փոփոխութիւնք պիտի լինին. զօրապետ Լորիս Մէլիքօֆ Առաջին նախարար պիտի անուանուի իշխան տիտղոսն կրելով, Իկնաթիէֆ զօրապետն ներքին գործոց նախարար. իսկ արտաքին գործոց նախարար պիտի կարգուի Լոպանոֆ իշխանն ։ Նոյնպէս Պ. տը Կիէրս Պէրլինի, և Պ. Շապուրոֆ Լոնտոնի դեսպան պիտի անուանին ։

Կայսեր հօրեղբօրորդի Նիքոլա մեծ դուքսն, որ ինչ ինչ կանոնազանցութեանց պատճառաւ տէրութեան մի հեռաւոր քաղաքի մէջ վաղուց արգելեանց տակ էր, նոր գահակալութեան առթիւ հեռագրաւ իւր ազատութիւնն խնդրած լինելով, կայսրն թոյլ տուաւ նմա միայն Բավլոսք քաղաքի իւր հօր Կոստանդին Մեծ դքսին ապարանքը երթալ բնակելու ։

Կայսերական հրամանաւ արգիլուեցաւ որթատունկեր կամ որթի ուռեր փոխադրել Սև ծովու նաւահանգիստները ։

Ռուսացականաց կողմէ սպառնալից նամակներ ղրկուեր են կայսեր և կայսրուհւոյն, և Լորիս Մէլիքօֆ խորհուրդ տուեր է որ կայսրն Բեդրբուրկ չկենայ ։

Կոստանդին մեծ դքսի ապարանքէն մինչև Ձմեռնային պալատն որ ի Բեդրբուրկ, ստորերկրեայ ակն մի գտնուեր է, որոյ համար կըկարծուի թէ 3 տարի աշխատած են ։

Վիւրթէմպէրկի Օլկա թագուհին, որ հանգուցեալ Աղեքսանդր Բ. կայսեր հօրաքոյրն է, իւր եղբօրը սպանման ցաւալի լուրն առնելուն ծանրապէս հիւանդացած լինելով այժմ մահամերձ վիճակի մէջ կըգտնուի ։

Կառավարութիւնն մերժողական պատասխան տուաւ Թունուզի Պէյին կողմէ ընդունած գրոյն, որով կ'առաջարկէր որ Ռուսիա միջամտէ իւր և Գաղղիոյ մէջ ծագած դժուարութիւնն բառնալու համար իրաւարար լինելու ։

—Քէրսոնի Էլիզապէթկրատ քաղաքին մէջ Զատկի օրերն Հրէից դէմ դարձեալ յարձակմունք եղեր են և բաւական բռնական գործեր կատարուեր են ։ Ժողովուրդն հակահրէական աղմկալից գումարումներ ընելով վերջապէս նոյն քաղաքի Հրէից սինակոկն քանդեր է ։

—Կոմս Լորիս Մէլիքօֆ նախարարաց խորհուրդի մը մէջ, որուն կընախագահէր կայսրն ինքնին, առաջարկեց քաղաքական խնդրոց վրայ վիճաբանելու ձեռնհասերեսփոխանութիւն հաստատել, յայտարարեց միանգամայն թէ սոյն առաջարկն արդէն հանգուցեալ կայսեր հաւանութիւնն ստացած էր ։ Նախարարական խորհրդոյ անդամոց ինն պաշտպանեցին նոյն առաջարկն. իսկ հինգն մերժեցին ։ Կայսրն մեծամասնութեան կարծիքն ընդունելով, հրաման տուաւ Լորիս Մէլիքօֆ զօրապետին որ սոյն որոշման գործադրութեան համար պէտք եղած հրովարտակն խմբագրէ ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ։ Աթէնքի մէջ տէրութեանց դեսպանք Պ. Քումունտուրոսի բնակարանը երթալով մատուցին իրենց հաւաքական ծանուցագիրն. որով կը յայտնուի թէ տէրութիւնք համակրանօք ընդունած են իրենց Ապրիլ 7ի ծանուցագրին ի պատասխան Հելլենական տէրութեան տուած ծանուցագիրն, և հրահանգտուած են իրենց Կ. Պօլսոյ դեսպանաց որպէսզի Բ. Դրան հետ բանակցին որչափ կարելի է թողուած երկիրները Յունաստանի յանձնելու գործը փութացնելու համար, որպէսզի Յունաստան շուտով գրաւէ զանոնք ։

Սոյն ծանուցագրին ի պատասխանի Հելլենական տէրութեան կողմէ տրուելու ծանուցագրին պատրաստելու մասին պատերազմական նախա-

---

ներունի գրելու, քիչ մ'ալ գլուխը կըցաւի. վերջապէս ժամանակ չունի վճարելու այդ փոքր հաշիւները. «շաբաթ օրը եկէք ստակնիդ տամ» կ'ըսէ ու կըճամբէ ։

Երիտասարդն շաբաթ օրուան համար տուած խոստումները իրագործելու ջանադիր է. բայց արծաթ ստակ պէտք է. խօսքով չըլլըներ ։ Երիտասարդն իւր աներորդիներէն միայն բարիք ընել կ'առաջարկէ. և ինչ տեսակ բարիք. այսինքն աներորդին գումար մի ունի պահած խնայողութեան արդիւնք. պէտք է որ այդ գումարը իւր քեռայրին տայ, և արժանաւոր տոկոսն ընդունի. որով շահ և բարիք լինի այդ տղային ։ իսկ քեռայրն կատարեալ կուշտ է, պէտք չունի ստակի, միայն փափագն այն է որ սա խեղճ տղայն երկու ստակ շահի ։ Պատանին կըհաւատայ այս առարկութեանց, և վստահութեամբ իւր սիրական գումարն կըհանէ կուտայ քեռայրին ձեռքը ։ Այս քեռայրն, որ մեր նկարագրած երիտասարդն է, ստակը գրպանը կըլեցնէ, և շաբաթ օրն իւր խոստումները կըկատարէ ։ Այս վճարեալ անձինք և ուրիշ տեսանողք ինչպէս իրենց համարումը չկրկնապատկեն այս մեծ վաճառականին վրայ, որ շաբաթ օրն ճիշտ իւր խոստման համեմատ վճարեց ։ Տարակոյս չկայ որ բարի համբաւը իւր չորս թևերը բացած ամեն տեղ կ'ընթանայ մեր երիտասարդին ուղիղ և արդար վաճառական լինելը կըհռչակէ ։

Նոր ապրանքներ կուգան, նոր վաճառմունք կըլլին, և նոր ծախուց դուռեր կըբացուին. Մեր երիտասարդն իւր կնոջ ազգականութեան մէջ և դուրս գտնուող ամեն որբևայրէ անձերու դարձեալ բարիք ընել կ'ուզէ. և ինչպէս, այրիներու, որբերու, ծառայներու ստակներն վեհոգւով կ'ընդունի, և տումարներուն մէջ տոկոսներ կըգրուին. այն խեղճերուն հաշիւները թղթի վրայ գրելով քանի կըշատնան այնքան կ'ուրախանան, որ երթալով կըհարստանան, և այս մի մեծ շնորհ և բարիք է որ իրենց կ'ընէ այս երիտասարդն ։

Շուկայեցիք անտեղեակ գտնուելով այս փոխառութեանց, և տեսնելով որ բաւական ժամանակէ ի վեր մեր երիտասարդն շահավաճառութեան մէջ է, որ սակաւ դրամագլխով չէ կարելի լինել, վերջնական հետևութիւն մի կըհանեն թէ սա ունի ըստ բաւականին մեծ դրամագլուխ. ուստի և ինքնին կըփափագին յարաբերութիւններ կապել այս դրօշէն փայլող ներքէն այրող վաճառականին հետ ։ Երիտասարդն կըզգայ թէ օտարներու ալ այս կերպ բարիք ընելու այսինքն տոկոսով փոխ գումարներ առնելու ժամն հասած է, և եղանակն հասուն հնձոց յարմարաւոր է. ուստի կ'ընտրէ նախ այնպիսի ծերեր որ առուտուրէ քաշուած են, որ իրենց նախորդ աշխատութեանց արդիւնքն եղող գումարներ կըպահեն, և եթէ վստահելի տեղ գտնեն տոկոսով ի փոխ տալու փափագ ունին ։ Այսպիսեաց կըմօտենայ, խորամանկ լեզու կըբանեցնէ, դարձեալ ամբարշտութիւնքն անիրաւութիւնքն կընկարագրէ, ստակը պահելու դժուարութիւնները կ'ընդլայնէ, գողեր, յափշտակիչներ, ճիւաղներ լեցուն են, կըսէ, ինչ պիտի ընես այդ ստակը, որ նոյն իսկ քու կենացդ թշնամին է. թէև ինձի տաս չեմ ընդունիր. բայց կըխրատեմ քեզ որ ուրիշ ապահով տեղ մի դնես. թէև ապահով տեղ բնաւ չէ մնացած. բայց քու քով մնալը աւելի վտանգ է, կ'ըսէ ։ վերջապէս այնչափ կըկարդայ ալեւորին գլուխը որ խեղճը միամտօրէն կըհանէ իւր ստակը, որ իւր պահծու դանձն էր, երիտասարդին ձեռքը կըյանձնէ աղաչելով որ այս բարիքը իրեն չըլլանայ և ընդունի գումարը։ Եւ երիտասարդն, որ այնչափ այրիներու, և որբերու ստակներն ընդունելու բարիքը ըրաւ, այս ալևորին ալ նոյնպէս այս բարիքը ընելու համար նորա գանձը կ'առնու և իւր տակը ծակ արկղին մէջ կըթափէ. թէև յիշատակութիւն մի արձանագրելով իւր լաբիւրինթոս տումարին մէջ ։ Բայց և առևտրական գործերն կըշարունակուին. այսինքն միջնորդներն կըյաճախեն, դրամահաւաքներն կ'երթևեկեն, փոխանակագիրներ կըփոխադարձուին. ապրանքի հակեր մի կողմէ կըմտնեն միւս կողմէ կ'ելնեն ։

Երիտասարդն անկուշտ պատեր է, իւր գանձը պարարտացնելու օգտով իւր ազգային սեղանաւորներուն կըդիմէ, և իւր չպարեալ համբաւին շնորհիւ կոկիկ գումարներ կըկորզէ, ճիշդ պայմանաժամերուն ալ կըվճարէ, այսինքն ուրիշէ մը առնելով նախորդին կուտայ, այնպէս որ իւր պարտուց ցանկին գումարը բնաւ չպակսիր. այլ անուններ միայն կըփոխուին, այսինքն Արշակէն կ'առնու Վաղարշակին կուտայ, հին անուն մի կըջնջէ նոր անուն մի աւելցնելով։ Այս է ահա մեր աչքաբաց վաճառականին գործառնութեանց հիւսքն, որ ինքն միայն կըհասկանայ, որովհետև ինքն է հեղինակը. և ուրիշ ամենու համար անթափանցելի գաղտնիք մի է։ Եւ սակայն պէտք է գիտնալ որ այժմ երիտասարդին ոչ թէ մթերանոցին այլ տան մէջ արև չտեսնող թաղուն տեղ մի 20.000 լիրայ պահուած է ։ Այսպէս ահա երիտասարդն իւր ծրագրի երկրորդ մասն ալ գործադրեց. անցնինք այժմ երրորդ մասը տեսնելու ։

(Շարունակելի ։)

րար Պ. Մավրօ Կիլայիս իւր պաշտօնակցաց դաղափարաց հետ չկրնալով համաձայնիլ հրաժարեցաւ ի պաշտօնէ, և նմա յաջորդեց Պ. Վալթինօս :

Տէրութեանց դեսպանք բերանացի յայտարարեցին Պ. Քումունտուրոսի թէ տէրութիւնք համակրանօք կընային Եպիրոսի հելլէն ժողովրդեան իրաւանց վրայ. բայց թէ ինչ գործնական ձև պիտի տրուի այս մասին՝ ինչուչ յայտնեցին։

Եւրոպական լրագրաց ոմանց ասածին նայելով՝ Ցունաստանի Գէորգ թագաւորն խնդիր ուղղած է առ Աղեքսանդր Գ. կայսրն Ռուսիոյ թէ կրնա՞յ արդեօք յոյս ունենալ Ռուսիոյ վրայ ի մասին գործադրութեան պայմանաց որ ի մէջ Բ. Դրան և Ցունաստանի : Եւ Ռուսիոյ Արտաքին գործոց Նախարար Պ. տը Կիէրս անմիջապէս պատասխանած է թէ՝ Ռուսիա Ցունաստանի թողուած երկիրներու յանձնման մասին միւս տէրութեանց ընելու գործակցութիւններէ աւելի բան ընել տրամադիր չէ.

—Մեծ տէրութեանց վեհապետք ինքնագիր նամակներ ուղղելով առ Գէորգ թագաւորն խնդրեր են որ տէրութեանց որոշման համակերպի. յայտնելով զի թէև ամենքն համակիր են Ցունաստանի՝ սակայն իրաց պարագայքն, մանաւանդ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն անվթար պահելու հարկն կ'ստիպէ որ Պերլինի որոշմունքն ճշդապէս ի գործ դրուին։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Թունուզի Պէյն յատուկ ծանուցագրով մի կայսերական կառավարութեան դիմելով կըյայտնէ Գաղղիոյ կողմէ իրեն առաջարկեալ անընդունելի պայմաններն. Զորս և կայսերական կառավարութիւնն նկատողութեան առնելով, Եւրոպական տէրութեանց կ'իմացնէ բացատրելով թէ գաղղիական կառավարութեան սոյն ընթացքն բոլորովին դէմ է Պերլինի դաշնադրին տրամադրութեանց :

—Ալպանիացի ապստամբաց գլուխ կուսինէլի Ալի բաշային և Օսմանեան բանակի հրամանատար Տէրվիշ բաշային մէջ մօտալուտ ճակատամարտ մի կ'սպասուի :

Արդէն մի քանի օր առաջ Տէրվիշ բաշան 11 վաշտ զօրօք յարձակելով Խոլիմէի կիրճը պաշտպանող ալպանիացւոց վրայ, 5 ժամ կռուելէ զկնի Փրիզրէնտ քաղաքը մտաւ, 1400 ալպանիացի մեռեալ և վիրաւոր թողլով. և 3000 գերի բռնելով, նաև շատ զէնք և ռազմամթերք ու 7 թնդանօթ գրաւեց : Փրիզրէնի մէջ օսմանեան իշխանութիւնք վերահաստատեցան Իփէքի, Փրիշթինայի և Նօվքօլայի անդորրութիւնն ապահովելու համար Տէրվիշ բաշայի հրամանաւ մի քանի վաշտ զօրք ղրկուեցան։ Սէլանիկէն ալ 6 վաշտ զօրք հասան Իուսքիւպ, ուր ալպանիացւոց և օսմանցւոց մէջ պայքար մի արդէն տեղի ունեցած էր. Վերջապէս Տէրվիշ բաշայի գործունէութեանց շնորհիւ Ալպանիա նուաճեալ վիճակի մէջ կը գտնուի, և հետզհետէ ալպանիացիք ի հնազանդութիւն կուգան :

—Աղեքսանդր Բ. Ռուսիոյ կայսեր սպանութեան մեղսակիցներէն 6 այր, 3 կին և 2 տղայք առեն մը Բուլղարիա ապաստանելէ զկնի Կ. Պօլիս կուգան : Որոց երկուքն հազիւ շոգենաւէն դուրս ելած էին՝ ոստիկանութեան ձեռամբ դուռը տարուեցան ի հարցափորձ մտնելու, Միւսներուն շոգենաւէն դուրս ելնելն արգիլուեցաւ :

—Սէլանիկի Անգղիական հիւպատոսն կ'աշխատի Պ. Սիւթէրն անգղիացի պաշտօնաւորն ազատել աւազակաց ձեռքէն, որք 15.000 լիրա փրկանք կը պահանջեն առանց որևէ զեղչման :

—Կը հաստատեն թէ Թունուզի Պէյն խոստացեր է այսուհետև Օսմանեան Պետութեան տարեկան տուրք վճարել ամենայն ճշդութեամբ :

—Ռուսիոյ Աղեքսանդր Գ. կայսեր գահակալութիւնը շնորհաւորելու պաշտօնով Բէդրսպուրկ երթալու համար մեր նախորդ թուով ասացած էինք թէ խասայի զօրաց հրամանատար Րէուֆ բաշան նշանակուած է : Սակայն կ'իմանամք այժմ թէ փոխանակ Րէուֆ բաշայի Եավէրը էքրէմ Ֆուատ բաշան մայրաքաղաքէն մեկներէ Բէդրսպուրկ երթալու նոյն պաշտօնով։

—Կ. Պօլսոյ մէջ կատարուած վերջին մարդահամարէն յայտնուեր է թէ միայն մայրաքաղաքին մէտրէսէները 5560 Սօֆթաներ կան, որք գաւառներէ եկած են և էվքաֆի պաշտօնատան ծախուք կ'ապրին : Ասոնք ամեն տարի Րամազանէ առաջ գաւառները կ'երթան քարոզելու պայրամէն յետոյ լիաբուռն դրամով կը վերադառնան իրենց մէտրէսէներն որ կրօնական ուսումը շարունակեն : Կ'ասեն թէ այս սօֆթաներու ապրելու և ուսում առնելու եղանակն քննադատութեան նիւթ եղած լինելով զայն բարեկարգել հարկ տեսնուեր է :

—Ի նպաստ Քիոսի հարուածելոց մայրաքաղաքին մէջ շրջագայող նպաստահաւաքներու կարգը մի քանի խաբեբայք ձերբակալուելով բանտարկուեցան ի Ղալաթա Սարայ : Ասոնցմէ մին է Արիֆ էֆէնտի, որ անցեալ տարի ի նըպաստ սովելոց նպաստ հաւաքելու միօք ձեռնարկած ապօրէն միջոցներուն համար արգիլուած էր : Միւսն է Միշէլ տը Բօխտի անուն մէկն, որ ինքզինքն Ամերիկայի մէջ Վէնէզուէլա կոչուած իշխանութեան հիւպատոսն կ'անուանէր : Եւ երրորդն է Արիսթիտի անուն խաբեբայ մի. որք Ղալաթիոյ ոստիկանութեան հազարապետ Մուսթաֆա Պէյին հանճարեղ ջանիւք ձեռք ինկան : Հարցափորձի մէջ իմացուած է որ այս չարագործք արդէն մի քանի հարիւր լիրայ գանձած են :

—Մայրաքաղաքին առողջական Տեսչութիւնն Միջագետաց կողմէ ընդունած հեռագիրներէն տեղեկանալով կը ծանուցանէ թէ Պաղտատի կողմերն ախրող ժանտախտի հիւանդութիւնն իր եղած տեղը շրջափակուած կը մնայ, թէպէտ իր ազդեցութիւնը դեռ ևս չէ տկարացած և այս ախտէ մեռնողներու թիւը միշտ նոյնն է : Սակայն ի գործ դրուած մաքրողական միջոցներու շնորհիւ կը յուսացուի որ փոքր առ փոքր անհետի այդ ախտը : Արդէն „հաստատեալ զօրաց շղթայի վրայ նոր զօրքեր ևս աւելնալով բոլորովին շրջափակուած է այժմ այդ հիւանդութիւնը :

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Երկրաշարժն՝ ըստ երկրագիտաց այլևայլ պատճառներէ յառաջ կուգայ. որոց գլխաւորներն երկու են. մին՝ հրաբուղխ լեռներու խառնարանէն ստորերկրեայ կրակին դուրս ելնելովն մօտաւոր տեղուանքն կը ցնցուին. միւսն՝ որ երբեմն մինչև անգամ ամբողջ գօտի մը անդնդային գոռումով կը ցնցէ, բիչ մ'աւելի բացատրութեան կարօտ է : Պէտք է գիտել որ ամեն այրելի ու ճայթուն նիւթեր մանաւանդ երկաթախառն հրաքարը երբոր բռնկին՝ օդն ու ջուրը կը ծաւալեն : Արդ երկրիս ներքև գտնուած այդ նիւթերն երբոր ստորերկրեայ եռացող ջուրերուն շշափմամբ բռնկին, բնականապէս՝ զիրենք շրջապատող նիւրը օդն ու եռացեալ ջուրերուն շոգիներն ծաւալուելով՝ դուրս ելնելու ծակ կը փնտրեն, և երբ չեն գտներ՝ իրենց զօրութեան համեմատութեամբ սաստիկ կամ թեթև կը ցնցեն երկրի այն գօտին կամ մասը որ վանոնք ճնշած է :

1755ին Նոյեմբերի 9ին ժամն առաւօտեան 9ի մօտ Բօրթուկալի Լիզպօն մայրաքաղաքն հազիւ մէկ վայրկեան տևող ուժգին ցնցումով մի մեծաւ մասամբ աւերակ դարձաւ և բնակչաց մի մեծ մասն մեռան և վիրաւորեցան։ Նոյնանման ցնցում մի նոյն Լիզպօն մայրաքաղաքին ահագին հարուած տուաւ 1855ին, որ է դար մի ետք :

Պլինիոս պատմագիրն կը յիշէ թէ՝ Քրիստոսի 17 խուականին Ասորեստանի մէջ հզօր ցնցումով մի 13 մեծ քաղաքներ մէկ գիշերուան մէջ կործանեցան : Պատմութիւնն ուրիշ շատ դէպքեր ևս կը ծանուցանէ։ Վերջին դէպքն Քիոսի անցքն է, ներկայ տարւոյս Մարտ 22ին :

Հասարակօրէն անասուններն երկրաշարժէն առաջ նախազգացում մի կը յայտնեն իրենց արտասովոր ձայներովն ու շարժումներով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հայ սովելոց ի նպաստ հանգանակութեան սնտուկէն 300 լիրա տրուեցաւ վասն թշուառարկածելոց Քիոսի, Ս. Պատրիարք Հօր և սովելոց խնամատար յանձնաժողովոյ հաճութեամբ. Պատրիարքական գերապ. փոխանորդն երեքշաբթի տարաւ յանձնեց այս գումարին կէսն օգոստ. Սուլթանին հովանաւորութեամբ կազմեալ հանգանակիչ յանձնաժողովին, և կէսը՝ Ցունաց Ս. Պատրիարքին նախագահութեան ներքև գտնուած մասնաժողովին : Շնորհակալութեամբ ընդունուեր է երկուքէն ալ. Գոհութեամբ կը լսեմք, թէ արդէն մեր ամեն կարգի ազգայինք մարդասիրաբար կը մասնակցին յիշեալ թշուառաց ի նպաստ հանգանակութեան, ինչպէս պարտ և վայել է :

Փունջ

Աւագ հինգշաբթի օրը Ցունաց Պատրիարքական Գերապ. փոխանորդը մեր ազգային Պատրիարքարանը գալով՝ Ցունաց Ս. Պատրիարք Հօր մի գիրը մատոյց, որով Նորին Սրբազնութիւնն համակրալից կերպիւ իւր շնորհակալիքը կը յայտնէր Քիոսի երկրաշարժէն վնասելոց ի նպաստ Ս. Պատրիարքի կողմէ յուղարկուած օգնութեան գումարին համար :

Ցունաց Գերապ. փոխանորդն Ռոնլուայի արարողութեան ներկայ գտնուելու փափաք յայտնելով, առաջնորդութեամբ մեր Գերապ. փոխանորդին Մայր եկեղեցի իջաւ և տեղանն ելնելով. Ս. Պատրիարք Հօր աջն համբուրեց, և Ռոնլուայի արարողութեան մինչև վերջը ներկայ գտնուելէ յետոյ Ցէնէր վերադարձաւ :

Քիոսի դժբաղդներուն օգնելու համար կազմուած կեդր. Յանձնախումբն, որոյ նախագահն է Պ. Օթէվանովիչ, Ս. Պատրիարք Հօր ղրկած օգնութեան գումարն ստանալը յատուկ նամակաւ Ս. Պատրիարքին ծանուցած և շնորհակալութիւն յայտնած է :

Ի նպաստ Քիոսի երկրաշարժին զոհերուն վեհափառ Սուլթանին հովանաւորութեան ներքև կազմեալ յանձնախմբին նախագահ բարձրա. Սաֆվէթ բաշան արքունի պալատան թիկնապահներէն միոյն միջոցաւ նամակ մի ղրկելով Ս. Պատրիարք Հօր, յանուն յանձնախմբին շնորհակալութիւն կը յայտնէ Նորին Սրբազնութեան ի նպաստ դժբաղդ Քիոսցւոց ըրած մարդասիրական նուէրին համար :

Մասիս

Մեր նախորդ թիւերէն միոյն ծանուցուած էր թէ Ազգային վարչութիւնն իւր Դիւանատունը բարեկարգութեան մի առաւել հաստատ շաւղի մէջ դնելու համար հարկ տեսած էր որ Դիւանապետն, որ միանգամայն Մեսրոպեան վարժարանի հայկաբան և կրօնուսույց դասատուն էր, բոլոր օրն Ազգային Դիւանատան գործոց զբաղի : Եւ իւր սոյն որոշումը հաղորդած իսկ էր Պատուարժան Ուսումնական խորհրդոյ որ փոյթ տանի մի ուրիշ ուսուցիչ գտնելու. քանզի Դիւանապետն Մարտ 1է սկսեալ Դիւանատան մէջ պիտի զբաղի : Եւ Դիւանապետն իւր հրաժարագիրը ղրկեց, որուն պատասխանեց Ուսումնական խորհուրդն յայտնելով թէ Ազգային վարչութեան որոշման չկրնար ընդդիմութիւն ընել. և անմիջապէս Կ. Պօլսէ Հայկաբան դասատու բերել տալու բանակցութեան մտաւ, բայց դժբաղդաբար չյաջողելով, թախանձանօք խնդրեց որ Դիւանապետն շարունակէ իւր ուսուցչութեան պաշտօնը մինչև արժանաւոր դասատու մի գտնուիլը :

Ազգային վարչութիւնն ներկայ ամսոյ Չորրորդ օրն կրկին նամակաւ ծանոյց Ուսումնական խորհրդոյն թէ Դիւանատան նոր և կարևոր տնօրէնութիւնք այլևս առ կախ մնալ ներելի չլինելով զԴիւանապետը Ապրիլ ամսոյ կէսէն զկնի իրեն պիտի վերապահէ, և Ուսումնական խորհուրդն թող փութայ զկարևորն տնօրինել. Ընդ այս Ուսումնական խորհուրդն որոշեց և հեռագրաւ կանչելով Գուշատա թեմի դասատու Պ. Աւետիսն Ապրիլ 20 երկուշաբթի օրն դասատուութեան պաշտօն յանձնեց նմա, և Դիւա-

նապետն նոյն օրէ սկսեալ Ազգային Դիւանատան գործովք սկսաւ զբաղիլ։

Հաւաստի եմք թէ Ուսումնական խորհուրդն Կ. Պոլսէ ղրկուած դաստուէ մ'աւելի գոհ պիտի լինի իւր սոյն ընտրութեան մասին և մեք ամենայն ուրախութեամբ շնորհաւորելով նոր դաստուին պաշտօնը յուսալից եմք որ Ազգային վարժարանին մէջ Հայկաբանութեան և Ս. կրօնի ուսմունքն ըստ առաջնոյն կըզարգանան, և պատեհ առիթ կ'ունենամք մերթ ընդ մերթ այս մասին եղած գովանի արդիւնքներն հրատարակել յուրախութիւն ազգասիրաց։

Ազգային վարչութիւնն սուրբ Լուսաւորչեան հիւանդանոցի կացութեան վրայօք մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու համար Պատուարժան Հոգաբարձութեան հետ խառն նիստ ըրաւ ամսոյս 15ին ի խորհրդարանն հիւանդանոցին ընդ նախագահութեամբ Գեր. Առաջնորդ Ս. Հօր. և Ատենապետութեամբ Մեծ. Մ. Կարապետի Ա. Սպարթալեան։ Պատուարժան Հոգաբարձութիւնն յայտնեց թէ իւր պաշտօնավարութեան սկիզբէն որ է անցեալ Հոկ. ամսէն մինչև ցօրս շուրջ 102,000 դահեկան ծախք ըրած է, սակայն համբարուած պատրաստ պարէններ կան ըստ բաւականին, այնպէս որ հոգաբարձութիւնն կըյուսայ որ Երեսփոխանութեան կողմէ որոշուած եկամտացոյցին մէջ հիւանդանոցին համար Ազգային արկղէն տրուելու սահմանուած գումարէն աւելի ինչ չպահանջելով պիտի կարենայ տարւոյն շրջանը լրացնել։

Ազգային վարչութիւնն քննութեամբ իմացաւ որ համայն պատսպարելոց թիւն 53 է, որոց 6ը պաշտօնեայք են, միւսներն անկարներ հիւանդներ և խելագարներ։

Քննութեամբ իմացուեցաւ թէ պատսպարելոց կարգին մէջ կան այնպիսիներ, որք մտաւոր և բարեհոխ ազգականներ ունին, և կան որոց ազգականներն թէև շատ ճոխ չեն՝ բայց պէտք են խնայեն աղքատին հացը, և իրենց աւուր պարէնովն իրենց մարդն ևս պահպանեն, վասնորոյ տնօրէնութիւն եղաւ որ Հոգաբարձութիւնն այսպիսիներն իրենց ազգականաց տունը ղրկէ, իսկ բարեհոխ ազգականաց գիր ուղղէ որ բարեհաճին իրենց խեղճերը մարդուն պատսպարուելուն համար հիւանդանոցին իբր փոխարինութիւն արժանաւոր հասոյթ սահմանել, եթէ չեն ուզեր իրենց տան կամ ընտանեկան շրջապատին մէջ կրել իրենց հիւանդին աղտոտ և վտանգաւոր տաղտկութիւնը։

Նիստն փակելէ զկնի Պատուարժան Հոգաբարձութիւնն հրաւիրեց որ Ս. Նախագահն և անդամք ժողովոյն շրջագայելին և ականատես լինին հիւանդանոցի կացութեան։ Ազգային վարչութիւնն ամբողջ հիւանդանոցն շրջագայեցաւ, հիւանդաց սենեակներն, յիմարաց վարաշէն խուցերն, խոհանոցն, մառանն, և ականատես լինելով ընդհանուր մաքրութեան, և բարեկարգութեան, կերակրեղինաց և զգեստեղինաց լաւութեան՝ կարի ուրախացաւ և իւր մեծ գոհունակութիւնն յայտնեց Պատուարժան Հոգաբարձուաց անձանձիր ջանիցն։

ՕԾՈՒՄՆ Ս. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ինչպէս ծանուցած եմք լրագրիս 1165 թուոյն մէջ, վաղը ամսոյս 26 Աշխարհամատրան կիրակի պիտի կատարուի սուրբ Ստեփաննոս եկեղեցւոյ օծումն։ Այս առթիւ Ազգ. վարչութեան կողմէ կըծանուցուին հետևեալ տնօրէնութիւնքն։ Ըստ հին սովորութեան՝ եկեղեցւոյ արդիւնաւորութեան համար օծումներն կըկատարուէին մէն մի օծելի վէմերն և խաչերն աճուրդի դնելով. բայց այս անգամ ըստ առաջարկութեան Գեր. Առաջնորդ Ս. Հօր և ըստ հաւանութեան Ազգ. վարչութեան անպատշաճ դատուեցաւ այս ձևն մանաւանդ եկեղեցւոյ մէջ։ Ուստի և որոշուեցաւ որ օծելի վէմերուն և խաչերուն անուններն մի առ մի նշանակուին ցուցակի վրայ պատշաճաւոր գիներով, և ի տես ժողովրդեան դրուին եկեղեցւոյ դաւթին և գանձանակաց սեղաններու վրայ, որպէսզի կնքահայրութեան փափագողք իրենց կամքն յայտնեն գանձանակաց հսկող մասնախմբին և ստորագրեն։

Բայց յայսմանէ տպագրուած են 250 հատ 5 մէճիտոց տոմսակներ որպէսզի բարեպաշտ նըւիրատուք եկեղեցւոյ օծման առթիւ ի նպաստ նոյն եկեղեցւոյ ընդունին այն տոմսակներէն իւրաքանչիւրն ըստ առատասիրտ ողորմասիրութեան իւրում, իսկ 5 մէճիտէն նուազ նուէր շնորհող բարեպաշտից անունքն յատուկ տումարի մէջ կ'արձանագրուին նոյն Մասնախմբի ձեռամբ։ Միևնոյն հրահանգաւ պիտի վարուի նաև Տիկնայց մասնախումբն, որ կանանց դասուն մէջ պիտի ունենայ իւր սեղանն ու արձանագրութիւնն։ Ազատակամ են նուէրք։

Կ'ազդարարուի որ ամեն գոյացեալ նուէրներն ի գործ պիտի դրուին միմիայն Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ թերի մնացած մի քանի տեղեաց շինութիւնն լրացնելու, և ինչ ինչ կարևոր նորոգութիւնք կատարելու համար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս կըյուսայինք՝ Զատկական օրերն յոյժ անդորր և բարեկարգ անցան շնորհիւ հանրօգուտ տնօրէնութեանց մեր բարձր. ընդհանուր կառավարչին։

—Զմիւռնիոյ ձիարշաւը տեղի ունեցաւ այս տարի ևս Զատկի 3րդ օրը Պուճա գիւղի ընդարձակ դաշտին վրայ ի ներկայութեան բազմաթիւ հանդիսատեսաց. և սակայն նշանակութեան արժանի է որ ուրիշ տարիներէ շատ աւելի բարեկարգ և անդորր կացութիւն մի կըտիրէր շնորհիւ արթուն հսկողութեանց ոստիկանութեան։ Բարձր. կուսակալն ժամը 11ին յատուկ չոգեկառքով հասաւ ի կրկէսն, ընդ իւր ընկերացած էին իւր ընտանիքն և բարձրաստիճան պաշտօնակալք։

Մրցանակ շահողքն են.

Պ. Քօսթա ղրուշ 2000։

Օրիորդ Սքալապրինի 2 անգամով 6000։

Պ. Վէնթիրօցցօ 10,000։

Պ. Մալքօցի 1500։

—Բարձր. կուսակալն հրաման ղրկած լինելով ամեն ազգաց հոգևոր գլուխներուն որ Բաղկիսա լերին սարահարթին վրայ խմբուելով ժամանակէ մ'ը ի վեր տիրող երաշտութեան դէմ շահեկան անձրևաց սկսելուն համար աղօթքներ լինին, Զատկի չորրորդ օրն ըստ ուստեան պահուն ժողովեցան հրէայք իրենց գերեզմանատան վերին կողմունքն, իսլամք Բաղկիսա լերին կիսաւեր բերդին ետևը, և յոյնք Բունթա կոչուած կողմը իրենց գերեզմանատան մէջ աղօթելու համար պատրաստուած։ Մեր Գերա. Առաջնորդ Ս. Հայրն նոյն օրը հանդերձ քահանայիւք, դպրօք և ժողովրդովք յիշեալ լերին սարահարթին վրայ դալարագեղ դաշտի միջավայրին հաւաքուելով, խաչիւ մաղթանօք և շուրջառօք ամենայն վայելուչ բարեկարգութեամբ աղօթից սկիզբն արար։ Կանաչագեղ դաշտն, պայծառ կապուտակ երկինքն, ընդարձակ հորիզոնն սոյն հոգևոր արարողութեան վեհութիւնը կըբարձրացնէին։ Ազգային խմբին աղօթելու բազմութիւնն լայնածիր բոլորակ մի կըյօրինէր։ Կարգացուած աղօթից երգոց և օրհնութեանց կարգն ևս վայելուչ և խորհրդաւոր պատրաստուած էր, այնպէս որ սրտաշարժ տեսարան մի կ'ընծայէր մինչև իսկ օտար ազգաց. որ և ամբողջ մի ժամ տևեց։ Բարձր. կուսակալն աղօթկեր խումբերուն կողմերը ձիով կըշրջէր իւր բարձր գոհունակութիւնը յայտնելով։

Թէ նախախնամութեան և թէ ոչնչութեան հաւատացողներն տեսին որ նոյն օրն երկինք սկսաւ ամպերով ծածկուիլ, ընդհանուր զովութիւն ծաւալեցաւ, գիշերը մի փոքր անձրևեց. իսկ հետևեալ գիշերն աւելի և ցերեկն յորդ անձրևներ Զմիւռնիա և շրջակայքն ողողեցին։

—Բարձրագոյն հրամանաւ որոշուած է որ մարախները ջնջելու գործին ամեն ազգք մասնակցին. արդէն էսնաֆք անձամբ կ'երթան դաշտերը մարախ հաւաքելու. իսկ ունևոր մարդոց համար որոշուեցաւ որ իսլամք 25,000, յոյնք 20,000, հրէայք 15,000, և հայք 10,000 օխայ մարախ յանձնեն կառավարութեան։

Իսկ եւրոպացւոց մասնակցութեան համար բարձր. կուսակալին տնօրէնութեամբ եւրոպական ցանձնաժողով մի կազմեցաւ որոյ նախագահն է նորին վսեմ. Միրհալթ բաշա մեր փոխ. կուսակալն, փոխ նախագահն Ա. Խոււար, գանձապահն է Ու. Հայնց, միւս անդամքն են Ալիօթի, Պարի, Հօնիշէր, Ֆօրպէզ, Մարոնէլա, Նիֆրէ, Տէլլահրամաթի, Ալթինօեղի, Ֆրիձ Քրամէր, Մարքօփլի, և Քասաւքս։ Այս ցանձնաժողովն արդէն ձեռնարկած է ի հանդանակութիւն, և յօժարութեամբ հրաւիրած է ամեն կարգի գործաւոր մարդիկը մարախ ժողվել և բերել իւր գրասենեակն որ ի Քօնաք; ուր օխան 20 փարայի հաշուով կըգնէ որչափ որ բերուի։ Կըծանուցանեմք մեք ևս գործաւորաց որ օգտուին քաջ սոյն պատեհէն։

—Բարձրագոյն հրամանաւ կըծանուցուի թէ Զմիւռնիոյ և շրջակայ գիւղօրէից մէջ բնակեալ կալուածատերք կըպարտաւորին վճարել 1295 և 1296 տարիներուն և 1297 տարւոյս Մարտ և Ապրիլ ամսոց իրենց կալուածական տուրք յետնեալ պարտքերն կայսերական գանձուն։

Որոնք որ առ հաշիւ վճարմունք ըրած են, սոյն տուրք հաւաքիչներէն ստացած անդորրագրերնին պէտք են ներկայել հաստատելու համար վճարմանց գումարն ու թուականն։

1295—1296 տարիներու կալուածական տուրք վճարման պայմանաժամն կըլրանայ տարւոյս 15/27 Մայիսի. իսկ 1297 Մարտ և Ապրիլ ամսոց բաժիններու վճարման պայմանաժամն կըլրանայ Մայիսի վերջին օրը ըստ հին տումարի։

Սոյն պայմանաժամերն անցնելէ զկնի չվճարողաց վրայ օրինաց տրամադրած խստութիւնն ի գործ պիտի դրուի։

—Բարձր. կուսակալն երեքշաբթի օրը այցելեց քաղաքիս բոլոր այն հիւանդանոցներն, ուր Բրիսի հարուածեալներն պատսպարուած են և կըխնամուին։ Մեր բարեսիրտ կուսակալն գորովալից խօսիւք եհարց նոցա իւրաքանչիւրին վիճակն, և հայրաբար մի մի մխիթարական խօսքեր ուղղեց առ նոսա։

—Զմիւռնիոյ երկուց քաղաքապետական ժողովոց վերանորոգման ընտրական գործողութիւնքն արդէն սկսեալ են։ Հսկող խորհրդոյն կողմէ պատրաստուած ընտրողաց և ընտրելեաց ցուցակն կիրակի օր եկեղեցեաց և մզկիթաց պատերուն փակցուած էին, ուր պիտի մնայ 8 օր, և որոց որ անունքն ցուցակին մէջ չէ մուծուած հրաւիրեալ են իրենց դժգոհութիւնքն, եթէ ունին, հաղորդել վերյիշեալ հսկող խորհրդոյն, որ պաշտօն ունի քննել և իրաւունք ընել դանգատողին թուականէն մինչև 8 օր։

Ընտրութիւնք պիտի տևեն տասն օր, այնուհետև քուէ չընդունուիր։ Ընտրողք պէտք են ընտրել տասն անդամք Ա. Շրջանակին և տասն անդամք Բ. Շրջանակին համար։ Իւրաքանչիւր ընտրող իւր քուէն անձամբ տանիլ պէտք է ուր որ պիտի կատարուի ընտրութիւնը. իսկ ով որ փոխանակ անձամբ տանելու կ'ուզէ ուրիշի ձեռօք ղրկել, պէտք է քուէին հետ ղրկէ նաև իւր կալուածական տուրք մի անդորրագիրն։

—Գահիրէէ ուղղեալ հեռագիր մի կըծանուցանէ թէ Հապէշստանի թագաւորն [illegible] պատերազմին մէջ [illegible]

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Ափիոն։ Գիները իջնելու հակամէտ են։ Անցեալ եօթնեկի մէջ վաճառեցան 18 կողով. Պօղաճըլի նոր ափիոնքին չէքին 167 1/2 ղրուշի։ Հասարակ ափիոնքն ի գին 150 ղրուշի։ Թալէժաղէ վաճառեալ ափիոնքն ի գին 122 ղրուշի։ Իսկ վերջին եօթնեկին մէջ վաճառեցան 47 կողովք. Գարահիսար կոչուած հին ափիոնքն ի գին 140 ղրուշի չէքին, իսկ նորն 145 ղրուշի։ Թալէժաղէ վաճառեալքն ի գին 115—110 ղրուշի։

Տէր լրագրոյս,
Պ[illegible] Գ. Պալտազարեան։